

Temat: O wartościach utworu literackiego na podstawie wiersza Czesława Miłosza pt. „Przy piwoniach”

**Opracowała: mgr Joanna Lewczuk
Czas: 90 min.**

Cele:

- zapoznanie się z tekstem Czesława Miłosza
- kształcenie umiejętności analizowania tekstu literackiego, określenie poziomów analizy utworu poetyckiego
- kształcenie umiejętności dostrzegania w utworze wartości uniwersalnych
- zwrócenie uwagi na rolę matki w rodzinie
- rozwijanie twórczego myślenia

Metody:

- praca z tekstem
- praca z encyklopedią
- rozwiązywanie problemów w zespole
- przekład intersemiotyczny

Materialy:

- tekst wiersza *Przy piwoniach* (zał. I)
- polecenia dla poszczególnych grup (zał. II)
- plansza z napisem *mama* z (zał. III)

Fazy lekcji	Zadania do wykonania	Umiejętności kluczowe	Uwagi
Zaangażowanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawdzenie pracy domowej (uczniowie mieli przeczytać wiersz Czesława Miłosza <i>Przy piwoniach</i> oraz wyjaśnić znaczenie występujących w nim niezrozumiałych słów) – ćwiczenia w głośnym czytaniu ze zwróceniem uwagi na właściwą modulację głosu; przypomnienie znaczenia trudnych wyrazów (<i>cętki, klomb, piwonia</i>). 2. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jaki inny poznany wcześniej tekst Miłosza był podobny do tego wiersza? Na czym to podobieństwo polegało? (<i>Na ziarnku maku</i>) 3. Zastanowienie się nad tym, na jakie zmysły oddziałuje tekst „Przy piwoniach”? (wzrok, węch, słuch, dotyk)	Skuteczna komunikacja nauczyciel – uczeń. Rozumienie komunikatów słownych. Słuchanie.	

Badanie	<p>4. Określanie wartości zawartych w utworze? (estetyczne, poznawcze, wychowawcze)</p> <p>5. Podział na grupy: plastyków, przyrodników, literatów, teoretyków literatury.</p> <p>6. Rozdanie poleceń do pracy w grupach (załącznik 2.).</p>	Organizowanie grupy.	Nauczyciel dzieli uczniów na grupy, przydziela zadania dla poszczególnych grup.
Przekształcanie	7. Praca w grupach zgodnie z poleceniami.	<p>Twórcze rozwiązywanie problemów.</p> <p>Słuchanie.</p> <p>Skuteczna komunikacja uczeń – uczeń.</p> <p>Organizowanie własnej pracy.</p>	Nauczyciel nadzoruje pracę.
Prezentacja	<p>8. Poszczególne grupy prezentują wykonane przez siebie prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plastycy : ilustrację do tekstu; - przyrodnicy: kartę zawierającą informacje botaniczne nt. piwonii; - literaci (I): opowiadanie stworzone na podstawie wiersza; - literaci (II – dramaturdzy): scenkę dramatyczną opracowaną na podstawie utworu; - teoretycy literatury – notatkę dotyczącą tematyki i budowy utworu. 	Słuchanie. Skuteczne komunikowanie się.	Nauczyciel nadzoruje pracę.
Refleksja	<p>9. Określenie funkcji utworu (objaśnia, poucza, wywołuje wrażenia estetyczne, skłania do refleksji nad sobą i światem.</p> <p>10. Wskazanie poziomów analizy utworu literackiego na podstawie wyników pracy grup.</p> <p>11. Zwrócenie uwagi na rolę matki w życiu dzieci – stworzenie <i>słoneczka</i> (każde dziecko na karteczce samoprzylepnej zapisuje najważniejszą jego zdaniem</p>	<p>Ocena własnej pracy.</p> <p>Słuchanie.</p> <p>Skuteczne komunikowanie się.</p>	Nauczyciel przygotowuje planszę, na której powstanie <i>słoneczko</i> .

	<p>cechę mamy; kartkę przykleja na przygotowanej planszy – załącznik 3.)</p> <p>12. Ocena własnego udziału w pracy grupy przez podniesienie ręki – dłoń otwarta – 5 palców – oznacza duże zaangażowanie, 1 palec niewielkie.</p> <p>13. Zadanie pracy domowej: Napisz list do przyjaciela, w którym zachęcisz go do przeczytania wiersza Czesława Miłosza <i>Przy piwoniach</i>.</p>	
--	--	--

Załączniki:

Załącznik I

Czesław Miłosz *Przy piwoniach*

Piwonie kwitną, białe i różowe,

A w środku każdej, jak w pachnącym dzbanie,

Gromady żuczków prowadzą rozmowę,

Bo kwiat jest dany żuczkom na mieszkanie.

Matka nad klombem z piwoniami staje,

Sięga po jedną i płatki rozchyła,

I długo patrzy w piwoniowe kraje,

Dla których rokiem bywa jedna chwila.

Potem kwiat puszcza i, co sama myśli,

Głośno i dzieciom, i sobie powtarza.

A wiatr kołysze zielonymi liśćmi

I cętki światła biegają po twarzach.

Załącznik II

Polecenia dla grup:

Grupa I - PRZYRODNICY

Przygotujcie kartę do encyklopedii przyrodniczej (botanicznej) lub leksykonu ogrodnictwa zawierającą artykuł hasłowy do hasła: piwonia.

Grupa II – PLASTYCY

Wykonajcie ilustrację do wiersza, zadbajcie o szczegóły, barwy, nastrój.

Grupa III – LITERACI I

Na podstawie wiersza napiszcie opowiadanie z elementami opisu, charakterystyki postaci, komentarza. Wprowadźcie krótki dialog.

Grupa IV – LITERACI II - DRAMATOPISARZE

Na podstawie wiersza napiszcie scenkę dramatyczną. Informacje o scenerii, wyglądzie postaci itp. zawrzyjcie w tekście bocznym, czyli w didaskaliach.

Grupa V – TEORETYCY LITERATURY

Dokonajcie analizy wiersza, a następnie sporządźcie notatkę na jego temat. Zawrzyjcie w niej informacje nt. sytuacji lirycznej zarysowanej w utworze, bohatera lirycznego, przesłania płynącego z wiersza, budowy utworu i jej związku z treścią.

Załącznik III

Plansza do wykonania *stoneczka*, w którego centrum jest zapisane słowa *mama*.